

درمان مبتنی بر هنرهای بیانگرانه برای کودکان و نوجوانان دچار ضربه روانی

«مدل چهار مرحله‌ای»

مؤلف

کارم ریپاردسون

مترجمان

مینا نظری کمال، کوروش قنبری، مهین حمیدی، فاطمه فتاحی، احله سموعی، غزل میرزایی

تحت نظارت و به ویراستاری علمی

جعفر میرزایی

انتشارات آریانا

سرشناسه:	ریچاردسون، کارمن، Richardson, Carmen
عنوان و نام پدیدآور:	درمان مبتنی بر هنرهای بیانگرانه برای کودکان و نوجوانان دچار ضربه روانی (مدل چهارمرحله‌ای) // مولف کارمن ریچاردسون؛ مترجمین مینا نظری کمال ... [و دیگران]؛ ویراستاری علمی جعفر میرزایی.
مشخصات نشر:	تهران: انتشارات ابن سینا، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری:	۳۱۵ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک:	۴۵۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۷۴-۸۱-۲
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	عنوان اصلی: Expressive arts therapy for traumatized children and adolescents: a four-phase model, 2016.
یادداشت:	مترجمین مینا نظری کمال، کوروش قنبری، مهین حمیدی، فاطمه فتحی، راحله سموعی.
موضوع:	هنر درمانی برای کودکان
موضوع:	Art therapy for children
موضوع:	آسیب روانی در کودکان -- درمان
موضوع:	Psychic trauma in children -- Treatment
شناسه افزوده:	نظری کمال، مینا، ۱۳۶۳ - مترجم
شناسه افزوده:	میرزایی، جعفر، ۱۳۴۸ - ویراستار
رده بندی کنگره:	۱۳۹۷ / ۸۹۹ / RJ۵۰۵
رده بندی دیویی:	۶۲۸۹۱۶۵۶/۶۱۸
شماره کتابشناسی ملی:	۸۵۱۱۶۳۴

نام کتاب:	درمان مبتنی بر هنرهای بیانگرانه برای کودکان و نوجوانان دچار ضربه روانی - مدل چهار مرحله ای
مولف:	کارمن ریچاردسون
مترجمان:	مینا نظری کمال، کوروش قنبری، مهین حمیدی، فاطمه فتحی، راحله سموعی، غزل میرزایی
ویراستار علمی:	جعفر میرزایی
ناشر:	انتشارات ابن سینا
نوبت چاپ:	اول - فروردین ۱۳۹۸
شمارگان:	۲۰۰ جلد
قیمت:	۴۵۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۸۸۷۴-۸۱-۲

به انتشارات ابن سینا پیوندید
<https://telegram.me/EntesharatEbneSina>

دفتر مرکزی و فروشگاه شماره ۱: تهران: خیابان انقلاب، خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)، خیابان وحیدنظری، پلاک ۱۵۰، واحد ۵.

تلفن: ۶۶۴۱۸۳۱۹ - فکس: ۶۶۴۱۸۳۰۹

سایت: www.ebnesinapress.com ایمیل: press.ebnesina@gmail.com

فروشگاه شماره ۲: اهواز، بلوار گلستان، دانشگاه جندی شاپور، فروشگاه انتشارات ابن سینا ۳۳۷۳۸۲۶۷-۶۱

نمایندگی های فروش:

۰۴۱-۳۳۳۴۰۹۸۳
۰۴۴-۳۲۲۵۲۸۷۹
۰۷۱-۳۲۳۳۳۶۴۶
۰۳۸-۳۲۲۵۴۸۴۸
۰۵۱-۳۲۲۴۰۷۶۸
۰۹۱۱-۸۰۲۰۰۹۰

تبریز: کتابفروشی بابک
ارومیه: شهر کتاب
شیراز: بازار کتاب شیراز
شهرکرد: مرکز مشاوره تبسم
مشهد: فرانگیزش
بابل: کتابفروشی ارجمند
۰۵۱-۳۸۴۴۱۰۱۶
۰۳۱-۳۶۶۹۹۱۱۲
۰۸۳-۳۷۲۸۴۸۳۷-۸
۰۹۱۰-۹۵۸۲۶۶۱
۰۴۱-۳۳۳۴۶۶۱۰
۰۸۳-۳۷۲۷۱۱۱۳
۰۹۱۱-۸۰۲۰۰۹۰

مشهد: انتشارات مجد دانش
اصفهان: کتابفروشی کیا
کرمانشاه: جهان کتاب
قزوین: کتابفروشی ابن سینا
تبریز: کتابفروشی بسیج دانشجویی
کرمانشاه: اندیشه
ساری: کتب پزشکی ارجمند

فهرست

۱۱	مقدمه مترجمین
۱۵	پیش گفتار
۱۹	مقدمه
۲۵	بخش اول
۲۵	روش درمان با هنرهای بیانگرانه
۲۶	فصل ۱.۱. درمان با هنرهای بیانگرانه
۲۶	شیوه هنرهای بیانگرانه
۲۹	حرفه درمان با هنرهای بیانگرانه
۲۹	شکل دهنده گلی ای رسته
۳۲	درمان با هنرهای بیایگ - سیوه برری
۳۵	فصل ۲. عملکرد درمان با هنرهای بیانگرانه
۳۵	چهارچوبی برای درمان با هنرهای بیانگرانه
۳۵	شخصیت درمانگر: نقابهای بسیاری نه یک چهره می زنیم
۳۸	معرفی هنرها به بیماران
۴۷	درگیرکردن بیماران با هنرشان
۵۰	هنر سوال پرسیدن
۵۲	آزمایش ها
۵۳	اعمال پیروزمندانه هنری
۵۸	صدا: زندگی را در غالب کلمات می دمد
۶۱	شاهد دانا
۶۲	واکنشهای هنری
۶۴	چه وقت از پاسخ هنری استفاده کنیم
۶۷	دعوت از دیگران برای ایجاد پاسخ هنری
۷۱	بخش دوم
۷۱	بحران و درمان با هنرهای بیانگر

فصل ۳. تجربه کودک از بحران.....	۷۲
تجربه حسی بحران: احترام قائل شدن برای دنیای درون کودک.....	۷۲
بحران و مغز: برقراری ارتباط به منظور بقا.....	۷۶
ضربه روانی و حافظه: از حافظه نهان تا حافظه آشکار.....	۷۹
ضربه روانی و بدن: برانگیختگی سیستم عصبی.....	۸۲
فصل ۴. دوربین مبتنی بر منبع مراجع.....	۸۵
منابع به عنوان پایه و زیربنای کار.....	۸۵
منابع سلی در فرآیند اجرای هنرهای بیانی و محصولات هنری.....	۹۱
نگرش مبتنی بر استفاده از منابع شناختی، هیجانی و رفتاری مراجع در فرآیند درمان.....	۹۴
گوش دادن از صمیم قلب.....	۹۷
کار با منابع.....	۹۹
بخش سوم.....	۱۱۱
یک مدل چهار مرحله‌ای درمان از تئریه سرهای بیانی.....	۱۱۱
فصل ۵. مقدمه‌ای بر مدل چهار مرحله‌ای سرهای بیانی.....	۱۱۲
نظر اجمالی در مورد چهار مرحله.....	۱۱۳
کار کردن با ضربه‌های روانی واحد، متعدد و چندگانه.....	۱۱۴
رهنمودهای مرحله‌ای و مداخلات مرحله‌ای: علاقه اصلی و طی کردن درمان.....	۱۱۵
مشارکت مراقبت کننده در تمام مراحل چهارگانه.....	۱۱۵
تداوم درمان در طول زمان: شروع، میانه و پایان.....	۱۱۷
تعداد جلسات مورد نیاز.....	۱۱۸
ساختار جلسه انفرادی: مراحل ابتدایی، میانی و پایانی.....	۱۱۹
جهت‌گیری‌های موقتی: آینده و حال/گذشته و حال.....	۱۲۳
کار کردن با آهنگ بدن.....	۱۲۴
همسویی و هماهنگی درمانگر و مربی با کودک.....	۱۲۵
گوش دادن دلسوزانه.....	۱۲۶
انعطاف‌پذیری ساختاری.....	۱۲۶
با هنرهای ملموس چه کنیم.....	۱۲۷
تغییر و اصلاح مداخلات.....	۱۲۷

۱۲۷	کار کردن بطوریکه حواس با هم تعامل داشته باشند
۱۲۸	بیانیه اجازه
۱۲۸	حرکت از یک مرحله به مرحله بعدی
۱۲۹	برگه‌های درمانگر برای سازماندهی کردن اطلاعات سنجش و درمان
۱۳۴	دست نوشته‌های حاوی اطلاعات برای درمانجویان
۱۳۶	آمادگی برای شروع مرحله یک
۱۳۷	۶. راهکار مرحله یک: درک دنیای کودک
۱۳۷	سنجش اولیه
۱۳۸	ارائه‌دهندگان / متخصصین متعدد برای درمان
۱۳۸	فرایند جلسات سنجش
۱۳۹	پاسخ درمانگر در طول سنجش در برابر درمان
۱۴۰	بررسی اجمالی ارتباط، نیازهای سنجش
۱۴۱	آزمون‌های استاندارد شد
۱۴۲	ابزارهای سنجش هنردرمانی
۱۴۳	ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات مبتنی بر هرهای بیانی
۱۵۴	پرسشنامه‌هایی برای جمع‌آوری اطلاعات
۱۶۴	آماده سازی برای حرکت به سوی مرحله دو
۱۶۵	۷. راهکار مرحله دو
۱۶۵	پرورش امنیت و قدرت‌های روانی
۱۶۷	مرحله دوم مداخلات هنرهای بیانگرانه
۱۸۵	۸. راهکار مرحله سه:
۱۸۵	پردازش آسیب
۱۸۶	مرحله سوم مداخلات هنرهای بیانگرانه
۲۱۰	آماده سازی برای حرکت به سوی مرحله چهار
۲۱۱	۹. راهکار مرحله چهار: بازسازی، چارچوب‌سازی، اصلاح و جهت‌دهی
۲۱۳	مداخلات هنر بیانگرانه در مرحله چهار
۲۳۳	پیوست الف: مدل چهار مرحله‌ای هنرهای بیانگرانه
۲۳۳	فهرست و نقشه کلی
۲۳۶	پیوست ب: دستورالعمل درمانگر برای سازماندهی اطلاعات ارزیابی و درمان

۲۳۶	محورها و موضوعات اصلی
۲۳۷	فرم‌های بازخورد
۲۳۸	ردیابی ارزیابی و درمان
۲۳۹	مدیریت فعال سازی - نوجوانان
۲۴۰	مدیریت فعال سازی - کودکان
۲۴۱	ثبت گزارشات مربوط به پیروزی و تسلط
۲۴۲	فهرست اندیشه، احساسات و باورها
۲۴۳	پیوست ۱: دستورالعمل اطلاعات برای درمانجویان
۲۴۳	مشارکت مراقب در چهار مرحله
۲۵۲	پیوست ۲: مرحله اول: ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات مبتنی بر هنر
۲۵۲	نقشه دنیای من
۲۵۳	آسیب چگونه رخ می‌دهد
۲۵۳	ارتباطات من
۲۵۵	بدن من و ضربه روانی ۱
۲۵۶	بدن من و آسیب روانی ۲
۲۵۷	پرتره شخصی ۱
۲۵۸	پیوست ۳: مرحله اول: پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات
۲۵۸	بررسی ماهیت هنر و باورهای مربوط به خلاقیت
۲۵۹	تاریخچه آسیب روانی کودک و مراقبت کننده
۲۶۱	آسیب روانی کودکان چه تاثیری روی شما گذاشته است
۲۶۴	مقیاس رتبه بندی مسئولیت (کودک)
۲۶۵	مقیاس رتبه بندی مسئولیت (مراقبت کننده)
۲۶۶	مسئولیت ضربه روانی
۲۶۷	احساسات مربوط به ضربه روانی
۲۶۸	پرسشنامه افشا
۲۶۸	تصویر افشا: وقتی برای اولین بار در مورد ضربه روانی صحبت کردم
۲۶۹	گزارش فردی ضربه روانی
۲۷۰	یادآورنده های ضربه روانی
۲۷۰	قطعات داستان من، بخش ۱: به یاد آوردن

پیوست ج: مرحله دو: مداخلات هنرهای بیانگرانه ۲۷۱

کیسه‌ها، جیب‌ها، پاکت‌ها و جعبه‌ها ۲۷۱

تنظیم سرعت شخصی: توقف، آرام، حرکت ۲۷۱

یادگیری در مورد امنیت ۲۷۲

پرورش امید ۲۷۳

کارآگاهان به دنبال امید ۲۷۴

ایجاد نمادی از امید ۲۷۴

ایده ۲۷۴

ایجاد منبع ۱ ۲۷۵

ایجاد منبع ۲ ۲۷۷

بررسی مرز ۱ و به رد بخشیدن به آنها ۲۷۸

هزارتو، ماریچ و مار رخ ۲۷۹

چگونه به بهترین دوست خود تبدیل شویم ۲۸۰

مدیریت رفتارهای مشکل‌زای آسیب‌رانی ۲۸۵

پیوست ج: مرحله سوم: مداخلات هنرهای بیانگرانه ۲۸۷

دیوار ۲۸۸

موج سواری ۲۸۸

کوه یخ من ۲۸۹

ردیابی پردازش آسیب‌روانی ۲۹۱

قطعات داستان من، بخش ۲: روی هم گذاشتن تمامی بخش ۲۹۲

منبع / هنر آسیب‌روانی ۲۹۳

خطوط زمانی و نقشه جاده ۲۹۴

افتخار و تحول ۲۹۵

بدن من، بخش ۱: در زمان آسیب‌روانی بدن من چه کاری انجام داد ۲۹۶

بدن من، بخش ۲: دوست داشتم بدنم چه کاری انجام دهد ۲۹۶

بدن من، بخش ۳: صدای بدن من ۲۹۷

بدن من، بخش ۴: جلسه مراقب و کودک ۲۹۷

داستان شجاعت هنرهای بیانگرانه من ۲۹۸

پیوست ح: مرحله چهار: مداخلات هنرهای بیانگرانه ۳۰۰

- ۳۰۰ احساسات مربوط به آسیب روانی
- ۳۰۰ سفر شفا بخش من
- ۳۰۱ خودتصویری ۲
- ۳۰۱ رازها
- ۳۰۲ داستان‌های درونی / بیرونی من
- ۳۰۴ قبل از درمان و حال
- ۳۰۴ شواهد رشد و تحول
- ۳۰۶ چه ویژگی‌هایی در درون شما در حال رشد است؟
- ۳۰۷ فرایند آسیب روانی: ساخت عروسک و مدل عروسکی یک قهرمان
- ۳۰۸ مروری بر هنرهای بازی
- ۳۰۸ جشن گرفتن یا مرادیم
- ۳۱۰ پیوست خ: سوالات
- ۳۱۲ پیوست و: منابعی جهت مطالعه بیشتر

واکنش‌ها و احساسات کودکان در شرایط بحرانی در کودکان و نوجوانان سنین مختلف ممکن است یکسان باشد، اما علائم بروز آن‌ها بسته به سن و مهارت‌های کلامی و ادراکی آن‌ها متفاوت است. این احساسات ممکن است در کودکان و نوجوانانی که تحت تأثیر فاجعه قرار نگرفته‌اند و فقط اخبار را شنیده‌اند هم بروز پیدا کند. کودکان، نوجوانان و حتی گاه بزرگسالان مهارت‌های کلامی لازم برای بیان حس‌های خود را ندارند و در بسیاری موارد حتی نمی‌دانند احساسات را شناسایی و از هم تفکیک کنند. به همین دلیل است که نقش بزرگسالان برای کشف احساسات کودکان از لایه‌های رفتارها و حرف‌ها و بازی‌هایشان اهمیت می‌یابد؛ اینکه به آن‌ها کمک کنیم نام حس‌های مختلف‌شان را را بگیرند، احساس‌شان را بیان نموده و راه‌های بیان مؤثر احساسات را بشناسند. از سویی نیز برخورد مناسب با احساسات بچه‌ها با توجه به سن، میزان تأثیر فاجعه بر زندگی شخصی آن‌ها، از دست دادن عزیزان و مکان‌های امن موجب رنجش برای آن بایستی متفاوت باشد.

آسیب‌روانی به حالتی گفته می‌شود که در وضعیت بحرانی به کودک، نوجوان و یا بزرگسال دست می‌دهد. وضعیتی که فرد سلامتی و جان خود و یا از ادراک‌هایش را در خطر می‌بیند. در این حالت فرد خود را ناتوان و درمانده می‌یابد. او در برابر وضعیت پیش‌آمده احساس ناتوانی می‌کند و برای تغییر یا دست کم بهبود وضعیت خود نمی‌تواند گامی بردارد. براساس تعریف انجمن هنردرمانی آمریکا هنرهای بیانگرانه عبارت است از درمان آشفستگی از طریق واسطه‌های هنری که با این روش، درمانجو می‌تواند درون خود را آشکار کرده و به درمانگر کمک کند تا آنچه را که اراده نموده، مورد ارزیابی قرار دهد. هنرهای بیانگرانه، درمانی است که نگرانی‌ها را به‌طور مناسب برای درمان کودکان پایه‌ریزی شده و برتعامل بین کودک، محیط و درمانگر مبتنی می‌شود. هنر بیانگرانه باعث آگاهی از هیجانات سرکوب‌شده و کشف آنها از طریق تصاویر خلق‌شده می‌شود و به‌ویژه برای کودکانی که به‌طور خودبه‌خودی با هنر ارتباط برقرار می‌کنند، مناسب می‌باشد.

درمان به کمک هنرهای بیانگرانه، اغلب به دلایل بسیاری با بازی درمانی اشتباه گرفته می‌شود. بازی درمانگرها هنگام کار با کودکان، زمانی که مناسب باشد فعالیت‌های مبتنی بر هنر را معرفی می‌کنند، به‌طور مشابه کار هنردرمانگرها با کودکان هم شامل فعالیت‌های بازی برای تکمیل هنردرمانی و برانگیختن کار خلاق در کودکان است. با این حال، انجام کار هنری درون یک موقعیت درمانی، تفاوتی جزئی با بازی دارد، چراکه بسیاری از بیماران را به خلق اثری قابل لمس تشویق می‌کند. همچنین هنردرمانگرها در کارشان به کودکان کمک می‌کنند تا بتوانند به صورت دیداری تجربه‌ها، ادراک‌ها، احساسات و تخیلاتشان را بیان و ثبت کنند، آنها از دانش وسیع‌شان در دنیای

هنر بهره‌برده و از رویکردهای مبتنی بر هنر برای افزایش توانایی برقراری ارتباط در درمان‌جویان کم‌سن و سال از طریق انجام دادن کارخلاق استفاده می‌کنند.

هنرهای بیانگرانه، روش مناسب و آسانی است که کودکان می‌توانند از طریق آن، احساسات و تفکرات خود را نشان دهند، زیرا آن‌ها به‌طور ذاتی هنرمند و خلاق‌اند. برای یک کودک خردسال آسان‌تر است که احساساتش را به کمک مداد شمعی و ماژیک‌هایش بیان کند تا اینکه در قالب واژه‌ها به‌زبان بیاورد. پرسش و پاسخ ممکن است کودکان را بترساند و نگران کند، به‌ویژه زمانی که ناچار شوند برای توضیح مطلب یا حسی از دایره‌ی واژگان محدود و ناچیزشان بهره‌گیرند. به همین دلیل، هنرهای بیانگرانه راهکاری سودمند و موثر برای برقراری ارتباط است و می‌تواند جای سخن گفتن و توضیح دادن را بگیرد. این روش، به‌ویژه در رویارویی با رخدادهای ناگواری که برای کودک پیش می‌آیند، بسیار مناسب است. وقتی کودک رخداد بسیار تلخی را تجربه می‌کند، این تجربه در ذهن او ثبت می‌شود و در آینده‌اش تاثیر می‌گذارد. سخن گفتن درباره‌ی چنین رخدادهای موضوع‌هایی برای کودکان آسان نیست، به‌ویژه هنگامی که از لحاظ عاطفی به شدت درگیرند. با بهره‌گیری از هنر بیانگرانه، کودک می‌تواند احساسات پنهان خود را آشکار کند و کارشناس هنر بیانگرانه آن‌ها را خواهد توانست به‌درمان رنج‌ها و مشکلات کودک بپردازد. هنر بیانگرانه می‌تواند با شیوه‌های متفاوت و در موقعیت‌های گوناگون به کودکان کمک کند. نمونه‌هایی در این باره را در زیر می‌بینید:

- هنر بیانگرانه برای رفع مشکلات روانی در کودکان بسیار موثر است.
- هنر بیانگرانه می‌تواند به کودک این امکان را بدهد که درباره‌ی گمشدگی پدر، مادر، برادر یا خواهر خود گفتگو کند.
- هنر بیانگرانه به کودکانی که اختلالاتی در یادگیری دارند، کمک می‌کند.
- هنر بیانگرانه می‌تواند به کودکانی که با مشکلات عاطفی روبه‌رو هستند، یاری دهد.
- هنر بیانگرانه می‌تواند به کودکان در فعالیتهای ذهنی و شناختی‌شان کمک کند.
- هنر بیانگرانه می‌تواند به کودکانی که دچار بدرفتاری و سوءاستفاده شده‌اند، کمک کند تا درباره سوءاستفاده‌ی جسمی و جنسی از خود گفتگو کنند.
- هنر بیانگرانه می‌تواند به کودکان سرطانی کمک کند.
- هنر بیانگرانه می‌تواند بهبود کودکان در خود فرومانده و درونگرا مورد استفاده قرار گیرد.
- هنر بیانگرانه می‌تواند برای ابراز احساسات و عواطف کودکان تک‌فرزند یا تک‌والدی که مدت زیادی تنها هستند موثر باشد.

این‌ها تنها جنبه‌های محدودی از امکانات هنرهای بیانگرانه در کمک به کودکان هستند. این روش همچنین می‌تواند کودکان را در دستیابی به خودآگاهی، رهایی از اضطراب و نگرانی، رویارویی با اختلالات یادگیری، اوتیسم و دیگر تجربه‌های تلخ یاری دهد. به یاری هنر بیانگرانه، کودک درمان‌هایی هماهنگ با نقاط قوت و ضعف و علایق خودش دریافت می‌کند. این فرآیند درمانی به کودکان در همه‌ی گروه‌های سنی و نژادی کمک می‌کند. هنر بیانگرانه یک روش ایجادشده برای سلامت روان است که از روش خلاق ایجاد هنر برای رشد و ارتقاء سلامت جسمی، روانی و هیجانی اشخاص در همه‌سنین استفاده می‌کند. این روش براساس این باور پایه‌گذاری شده‌است که فرآیند به کارگرفته‌شده در بیان حال، از طریق هنر به افراد کمک می‌کند که تعارضات و مشکلات را حل کنند و مهارت‌های بین‌فردی، مدیر، رفتار، کاهش اضطراب، افزایش عزت نفس و خودآگاهی را گسترش داده به پیش دست یابند. هنر بیانگرانه مستلزم توجه به نیازهای روانی، تفسیر، نیاز به آزادی، اظهار وجود و آرامش است و برهمین اساس نیازمند توجه به جزئیات مهارت، ان هنری نیست و فعالیت‌ها و تولیدات هنری را نه به خاطر رویکرد زیبایی-شناسانه آن‌ها بلکه به دلیل ارزش درمانی آن مورد توجه قرار می‌دهد.

کتاب درمان مبتنی بر هنرها: بیانگرانه برای کودکان و نوجوانان دچار ضربه روانی - مدل چهار مرحله‌ای، کتابی است که بسیاری از فعالان حوزه‌ی هنرهای جسمی و درمانگری در انتظار آن بوده‌اند. در این کتاب نه تنها به منظور به کارگیری انواع مختلف هنرهای بیانگرانه، چهارچوب نظام‌مند و کامل معرفی گردیده، بلکه دستورالعمل‌های بسیاری نیز در جهت استفاده از این انواع گوناگون در رهای متعدد درمان نیز ارائه شده‌است. از جمله مواردی که تحسین درمانگران مجرب و دانشجویان مبتدی این روش را برانگیخته، می‌توان به تحلیل‌های متفکرانه‌ای که در این کتاب جهت معرفی هنرهای بیانگرانه به بیماران، هنرشان و تعمق در هنر، که خلق شده و ماندن در همان مسیری که به درمان منتهی می‌گردد اشاره کرد. خوانندگان این کتاب در ادامه با پرونده‌ای از زبان و مهارت‌های بدن-محور و حس-محور در طول مدت درمان آشنا خواهند شد. ۶۰ مدل ارزیابی و دستورالعمل‌های درمانی بسیار ارزشمند در حوزه درمانگری در این کتاب معرفی گردیده‌است. در پیوست، جزوات آموزشی ارائه گردیده که می‌تواند در مراحل درمان، چراغ راه درمانگرانی باشد که بیمارانشان خردسال و نوجوان هستند. کارمن ریچاردسون، MSW, RSW, RCAT, REAT پزشکی است که در سه حوزه فعالیت می‌نماید: مددکاری اجتماعی، هنردرمانی، و درمان از طریق هنرهای بیانگرانه. ایشان بنیان‌گذار و مدیر موسسه درمان هنرهای بیانگرانه پرایری (PIEAT) هستند که در این موسسه به درمانگران در زمینه درمان از طریق هنرهای بیانگرانه آموزش حرفه‌ای داده می‌شود. ریچاردسون سال‌ها مشغول به فعالیت بوده‌اند و بر اقدامات مددکاران، درمانگران و فعالین حوزه درمان از طریق هنرهای بیانگرانه، به صورت حرفه‌ای نظارت داشته‌اند.

مترجمان این کتاب را به روانشناسان، روانپزشکان، روان‌نماینگران و بازی درمانگران به عنوان کتاب جامعه و کاربردی برای درمان کودکان و نوجوانان پیشنهاد می‌کنند.

ویراستار کتاب لازم می‌داند از هر گونه پیشنهاد مفید از طرف اساتید و مؤلفان در این حوزه را با جان و دل پذیرا باشد.

در پایان از زحمات سرکارخانم غزل میرزایی برای بازخوانی کتاب و ارائه پیشنهادات مفید تشکر نموده و همینطور از مدیریت محترم انتشارات ابن سینا جناب آقای افشار و همکاران ایشان برای دقت نظر در امر چاپ کتاب، تقدیر و شکر می‌گردد.

جعفر میرزایی

دانشجوی دکتری روانشناسی سلامت

مدرس دانشگاه

پژوهشگر و درمانگر حوزه سلامت در بحران و بلایا

Jafarmirzace48@gmail.com

زمستان ۱۳۹۷

مینا نظری، کمال

دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی

مدرس دانشگاه

پژوهشگر و درمانگر حوزه سلامت در بحران و بلایا

زمستان ۱۳۹۷